

Sygn.akt III AUa 9/20

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 4 marca 2020 r.

Sąd Apelacyjny w Białymstoku, III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący sędzia Bożena Szponar - Jarocka Sędziowie Alicja Sołowińska

Teresa Suchcicka

Protokolant Edyta Katarzyna Radziwońska

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 4 marca 2020 r. w B.

sprawy z odwołania Z. K. (1)

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O.

o prawo do renty z tytułu niezdolności do pracy za okres od 29 stycznia 2019r. do 31 maja 2019 r.

na skutek apelacji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O.

od wyroku Sądu Okręgowego w Olsztynie IV Wydziału Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

z dnia 21 listopada 2019 r. sygn. akt IV U 2452/19

I. zmienia zaskarżony wyrok w ten sposób, że przyznaje Z. K. (1) prawo do renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy od 25 lutego 2019r. do 31 maja 2019r.; oddala odwołanie w pozostałej części,

II. oddala apelację w pozostałej części.

A. B. S. T. S.

Sygn.akt III AUa 9/20

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 30 sierpnia 2019 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O. przyznał Z. K. (1) prawo do renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy na okres od 1 czerwca 2019 r. do 31 grudnia 2019 r.

Odwołanie od powyższej decyzji złożył Z. K. (1) domagając się przyznania renty od 29 stycznia 2019 r.

Sąd Okręgowy w Olsztynie wyrokiem z dnia 21 listopada 2019 r. zmienił zaskarżoną decyzję i przyznał Z. K. (1) prawo do renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy od 29 stycznia 2019 r. do 31 maja 2019 r. W uzasadnieniu Sąd Okręgowy powołał się na wyrok Trybunału Konstytucyjnego z 25 września 2019 r. w sprawie SK 31/16, którym orzeczono, iż „art. 129 ust.1 ustawy z 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U. 2018, poz. 1270 z późn. zm.) w zakresie, w jakim w sytuacji, gdy wniosek o przyznanie renty z tytułu niezdolności do pracy został złożony przez ubezpieczonego w następstwie odmowy przyznania mu innego świadczenia, związanego z czasową niesprawnością organizmu ze względu na ustaloną niezdolność do pracy uprawniającą do przyznania renty w trybie art. 57 ust.1 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, termin początkowy

wypłaty renty z tytułu niezdolności do pracy określa się na miesiąc, w którym złożono wniosek o jej przyznanie, a nie na miesiąc, w którym złożono wniosek o przyznanie innego świadczenia jest niezgodny z art. 67 ust.1 w związku z art. 31 ust.3 i art. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej.

Sąd I instancji powołał się też na uzasadnienie wyroku TK, z którego wynika, że ubezpieczeni po zakończonym okresie zasiłkowym bądź po skorzystaniu z części świadczenia rehabilitacyjnego stają przed dylematem czy ubiegać się o dalsze świadczenie rehabilitacyjne, czy też o rentę z tytułu niezdolności do pracy

Przesłanki przyznania tych świadczeń wykluczają się, a nadto ustalenie ich wymaga specjalistycznej wiedzy medycznej (w przypadku prawa do świadczenia rehabilitacyjnego wymagane jest istnienie rokowań co do odzyskania zdolności do pracy), której nie mają osoby nie będące specjalistami w zakresie medycyny. W takiej sytuacji ubezpieczeni mogą wpaść w swoistą „pułapkę prawną”, gdyż dopiero po pewnym czasie mogą uzyskać wiedzę, iż stan ich zdrowia uprawnia do uzyskania prawa do renty, a nie do świadczenia rehabilitacyjnego. Taka sytuacja ma miejsce w niniejszej sprawie, kiedy to ubezpieczony złożył wniosek o przedłużenie świadczenia rehabilitacyjnego po 28 stycznia 2019 r., a dopiero gdy otrzymał decyzję odmowną, w tym zakresie złożył wniosek o rentę.

Powołując się na powyższe okoliczności Sąd Okręgowy orzekł jak w sentencji wyroku na podstawie art. 477¹⁴ § 2 kpc.

Apelację od powyższego wyroku złożył organ rentowy. Zaskarżając orzeczenie w całości zarzucał wyrokowi:

- naruszenie prawa materialnego tj. art. 129 ust.1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z FUS poprzez jego niezastosowanie i uznanie, że prawo do renty z tytułu niezdolności do pracy przysługuje ubezpieczonemu od 29 stycznia 2019 r. podczas, gdy z powyższego przepisu wynika, że świadczenia wypłaca się, poczynając od dnia powstania prawa do tych świadczeń, nie wcześniej jednak, niż od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek lub wydano decyzję z urzędu.

Wskazując na powyższe zarzuty, skarżący wnosił o zmianę zaskarżonego wyroku i oddalenie odwołania.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja jest uzasadniona jedynie w nieznaczej części.

Stan faktyczny w niniejszej sprawie nie jest sporny i przedstawia się następująco.

Decyzją z dnia 12 kwietnia 2018 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O. przyznał Z. K. (1) prawo do świadczenia rehabilitacyjnego za okres od 3 kwietnia 2018 r. do 1 lipca 2018 r.. Następnie decyzją z 23 października 2018 r. przedłużono odwołującemu prawo do tego świadczenia na okres od 30 września 2018 r. do 27 stycznia 2019 r.. Następnie Z. K. złożył dokumentację z leczenia szpitalnego oraz zaświadczenia o niezdolności do pracy na okres od 25 lutego 2019 r. do 29 maja 2019 r.

Decyzją z 24 kwietnia 2019 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O. odmówił ubezpieczonemu prawa do zasiłku chorobowego za okres od 25 lutego 2019 r. do 29 maja 2019 r. z uwagi na fakt, że niezdolność do pracy powstała po upływie 28 dni od ustania prawa do świadczenia rehabilitacyjnego i dotyczy tego samego schorzenia w związku z którym odwołujący nabył prawo do świadczenia rehabilitacyjnego.

W związku z tym, że ponowna niezdolność do pracy powstała nie później niż w ciągu 60 dni od ustania poprzedniej i spowodowana jest tą samą chorobą okres niezdolności przed 28 stycznia 2019 r. i od 25 lutego 2019 r. podlega zaliczeniu do jednego okresu zasiłkowego. Dlatego odwołującemu nie przysługuje prawo do zasiłku chorobowego. W dniu 13 maja 2019 r. Z. K. zwrócił się do organu rentowego z pytaniem czy w związku z odmową przyznania prawa do zasiłku chorobowego, prawidłowym będzie wystąpienie o przyznanie świadczenia rehabilitacyjnego za okres zwolnienia tj. od 25 lutego 2019 r. do 25 maja 2019 r.

Z notatki służbowej sporządzonej przez pracownika (...) Oddział w O. w dniu 20 maja 2019 r. wynika, że odwołujący został telefonicznie poinformowany o możliwości złożenia wniosku o świadczenie rehabilitacyjne na okres 60 dni od 28 stycznia 2019 r. Z. K. złożył wniosek o świadczenie rehabilitacyjne w dniu 31 maja 2019 r.

Lekarz Orzecznik ZUS w dniu 4 lipca 2019 r. uznał, że Z. K. jest niezdolny do pracy, w związku z czym brak jest okoliczności uzasadniających przyznanie mu prawa do świadczenia rehabilitacyjnego.

Decyzją z dnia 23 lipca 2019 r. organ rentowy odmówił wnioskodawcy prawa do świadczenia rehabilitacyjnego po 27 stycznia 2019 r.. W uzasadnieniu wskazał, że sporne świadczenie Z. K. nie przysługuje, bowiem jest niezdolny do pracy i dalsze leczenie lub rehabilitacja nie rokuje odzyskania zdolności do pracy.

Wniosek o rentę z tytułu niezdolności do pracy Z. K. złożył 24 czerwca 2019 r. Stan faktyczny jaki ma miejsce w niniejszej sprawie nie jest wprawdzie identyczny, jak w sprawie, w której został wydany wyrok Trybunału Konstytucyjnego z 25 września 2019 r. ale jest on podobny.

Powodem odmowy przyznania wnioskodawcy zasiłku chorobowego od 25 lutego 2019 r. nie był bowiem fakt stwierdzenia niezdolności do pracy pozwalającej na nabycie prawa do renty.

Podkreślić jednak trzeba, że odwołujący w lutym 2019 r. nie złożył konkretnego wniosku o przyznanie mu prawa do zasiłku chorobowego, a jedynie przedstawił wydane przez lekarza zaświadczenie o niezdolności do pracy na okres od 25 lutego 2019 r. do 29 maja 2019 r. Organ rentowy samodzielnie zakwalifikował zachowanie odwołującego, polegające na złożeniu tych zaświadczeń, jako żądanie wypłaty zasiłku chorobowego. § 34 Rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej w sprawie postępowania o świadczenie emerytalno – rentowe z 11 października 2011 r. (Dz.U. 237 poz. 1412) stanowi – W razie odmowy prawa do świadczenia, o którego przyznanie zainteresowany zgłosił wniosek, organ rentowy informuje zainteresowanego o możliwości ubiegania się o inne świadczenie lub świadczenie ustalone przez organ rentowy na podstawie odrębnych przepisów, jeżeli z akt sprawy wynika, że miałby do niego prawo.

Z ust. 2 § 34 tego rozporządzenia wynika, że jeżeli zgłoszenie wniosku o inne świadczenie na warunkach określonych w ust.1 nastąpi przed dniem, w którym decyzja odmowna stała się prawomocna, za datę zgłoszenia tego wniosku przyjmuje się datę zgłoszenia poprzedniego wniosku, jeżeli zainteresowany tego zażąda.

Zdaniem Sądu odwoławczego, skoro organ rentowy w decyzji odmawiającej przyznania prawa do zasiłku chorobowego podał jako przyczynę niezdolność odwołującego do pracy spowodowaną tym samym schorzeniem z powodu którego przyznano wcześniej prawo do świadczenia rehabilitacyjnego, to powinien był stosownie do cytowanego wyżej przepisu § 34 rozporządzenia pouczyć odwołującego o możliwości złożenia wniosku o przedłużenie prawa do świadczenia rehabilitacyjnego. Tymczasem organ rentowy poinformował Z. K. o możliwości ubiegania się o takie świadczenie dopiero po złożeniu przez odwołującego wniosku o wskazanie prawidłowego toku postępowania w dniu 20 maja 2019 r. Gdyby organ rentowy wywiązał się ze swojego obowiązku na etapie postępowania o zasiłek chorobowy, to już w lutym 2019 r. wnioskodawca mógłby wystąpić o przedłużenie prawa do świadczenia rehabilitacyjnego.

Wprawdzie z uwagi na stwierdzoną niezdolność do pracy, która nie rokowała odzyskania zdolności do pracy na skutek leczenia lub rehabilitacji, odwołujący nie otrzymałby prawa do świadczenia rehabilitacyjnego, to jednakże w niniejszej sprawie mielibyśmy do czynienia z identycznym stanem faktycznym, jak ten na tle którego wydał wyrok Trybunał Konstytucyjny w dniu 25 września 2019 r. w sprawie SK 31/16. Wówczas przepis art.129 ust.1 ustawy emerytalnej nie miałby do Z. K. zastosowania.

W tym miejscu nadto przytoczyć należy fragmenty z uzasadnienia TK, w których stwierdził on, że w niektórych przypadkach realizacja art. 129 ust.1 ustawy emerytalnej może prowadzić do skutków godzących w istotę prawa gwarantowanego w art. 67 ust.1 Konstytucji. Prawdopodobne są bowiem sytuacje, w których niezdolność do pracy (uprawniająca do przyznania renty) zostanie ujawniona w toku postępowania o przyznanie świadczenia związanego z czasową niezdolnością wykonywania pracy. Ubezpieczony, który uważa, że jest czasowo niezdolny do pracy i dąży do uzyskania świadczenia na czas niezbędny w jego ocenie do przywrócenia ponownej sprawności organizmu uznany

zostaje za niespełniającego przesłanki do przyznania takiego świadczenia z powodu wykrytej niezdolności do pracy, która stanowi podstawę do przyznania mu renty. Dopiero w takiej sytuacji – Ubezpieczony dysponując miarodajną wiedzą na temat swojego stanu zdrowia składa wniosek o przyznanie prawa do renty. Niemniej jednak w razie potwierdzenia przez organ rentowy lub sąd powstania niezdolności do pracy uprawniającej do renty już w czasie, gdy ubezpieczony ubiegał się o inne świadczenie – renta będzie wypłacana dopiero od miesiąca, w którym złożono wniosek o jej przyznanie. Tym samym ubezpieczony – mimo, że chronologicznie wcześniej uruchomił postępowanie przed organem rentowym, ale w sprawie dotyczącej innego świadczenia, które nie zostało mu przyznane właśnie z powodu wykrytej niezdolności do pracy – cały okres poprzedzający złożenie wniosku o rentę z tytułu niezdolności do pracy pozostaje bez środków utrzymania.

W takiej właśnie sytuacji jest Z. K., który uruchomił procedurę otrzymania świadczenia z tytułu czasowej niezdolności do pracy, składając zaświadczenie o tej niezdolności od 25 lutego 2019 r. a rentę z tytułu niezdolności do pracy przyznano mu dopiero od 1 czerwca 2019 r.

Zdaniem Sądu Apelacyjnego organ rentowy, nie informując odwołującego na etapie postępowania o przyznanie zasiłku chorobowego o możliwości ubiegania się o przedłużenie prawa do świadczenia rehabilitacyjnego dopuścił się zaniedbania i naruszenia § 34.1 Rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z 11 października 2011 r. w sprawie postępowania o świadczenie emerytalno – rentowe.

W rozpoznawanej sprawie odwołujący wszczął postępowanie o przyznanie świadczenia z tytułu czasowej niezdolności do pracy, składając zaświadczenie o tej niezdolności istniejącej od 25 lutego 2019 r. Zatem ten dzień należało przyjąć jako datę złożenia wniosku o rentę (§ 34.2 Rozporządzenia (...) z 11 października 2011 r.) i przyznać Z. K. prawo do renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy od 25 lutego 2019 r. do 31 maja 2019 r. Brak jest natomiast podstaw do przyznania odwołującemu prawa do renty za okres od 29 stycznia 2019 r. do 24 lutego 2019 r., bowiem w tym okresie wnioskodawca nie występował do organu rentowego z wnioskiem o jakiegokolwiek świadczenie mające związek z niezdolnością do pracy.

Z powyższych względów orzeczono na mocy art. 385 i 386 § 1 kpc. Nie było też podstaw do przyznania od Z. K. na rzecz organu rentowego kosztów zastępstwa procesowego za II instancję, z uwagi na fakt, że odwołujący wygrał sprawę w znacznej części.-

A. B. S. T. S.